

Dictamen 1/2022

En data 10 de febrer de 2022, d'acord amb el que estableix l'article 171.3 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, ha estat tramès per a consulta al Consell Escolar de Catalunya el següent:

Projecte d'ordre per la qual s'estableix el calendari escolar del curs 2022-2023 per als centres educatius no universitaris de Catalunya i es modifica l'Ordre EDU/119/2021, de 28 de maig, per la qual s'estableix el calendari escolar del curs 2021-2022 per als centres educatius no universitaris de Catalunya

Les següents consideracions al Projecte d'ordre de calendari del curs 2022-2023 han rebut l'aprovació majoritària del Ple.

Antecedents legals

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació estableix a l'article 54.1 que correspon al Departament d'Educació fixar el calendari escolar per als ensenyaments obligatoris i postobligatoris, que ha de comprendre entre cent setanta-cinc i cent setanta-vuit dies lectius per curs, i determinar els períodes lectius i els períodes de vacances.

Consideracions generals

1. S'ha considerat de forma positiva l'avançament del calendari ja que som el territori de l'Estat i dels països del nostre entorn que més tard comencen les classes al setembre.
2. S'ha considerat de forma positiva que l'avançament del curs contribueix a la racionalització del calendari lectiu. Tal com havia proposat el CEC el 1994, 2002, 2009 i 2019.
3. Es considera positivament la proposta de calendari ja que recull el que indiquen les evidències de nombrosos estudis realitzats que constaten el fet que l'acumulació lectiva en períodes més concentrats no afavoreix les condicions d'aprenentatge, especialment en aquella població de context sociocultural més vulnerable; i que avalen que una distribució més racional i compensada dels períodes lectius i de descans genera menys desconexió i millora les condicions d'aprenentatge d'una manera significativa.
4. S'ha considerat de forma positiva la mesura d'avançar l'inici escolar com a aspecte central per a promoure l'equitat i reduir les desigualtats socials, atès que la desconexió de l'àmbit escolar incideix de manera desfavorable en els col·lectius socials més vulnerables, tal com es recull de manera explícita a les Jornades del Consell Escolar de Catalunya:

El temps de vacances és important perquè els aprenentatges es poden perdre. Aquest problema té impacte en el conjunt de l'alumnat, però sobretot en l'alumnat més desafavorit, que no té recursos per continuar treballant les seves habilitats cognitives, socials i emocionals durant aquest període, i eixampla d'aquesta manera les distàncies en els assoliments d'uns i d'altres.

5. Es considera que la mesura d'avançament de calendari és beneficiosa pel fet que escurça la distància entre períodes lectius, cosa que beneficia els aprenentatges de tot l'alumnat i singularment d'aquell més vulnerable i que més precisa un contacte continuat amb el centre educatiu.
6. Es considera que els canvis més rellevants d'aquesta Ordre de calendari, respecte d'anteriors més recents, són l'avançament de l'inici de curs i la introducció d'una jornada intensiva per a tot el mes de setembre. Atès el calat d'aquests canvis sobtats, cal fer les següents observacions al respecte:
  - La qüestió sobre com s'organitza el temps en l'educació, com ja va examinar aquest Consell durant l'any 2019, a la qual va dedicar la seva XXVII Jornada de reflexió, és un tema delicat, controvertit, que implica tots els agents educatius. El diàleg i l'esforç pel consens és bàsic en qüestions tan sensibles, que poden aixecar susceptibilitats i generar ressentiments entre aquells sectors o col·lectius que poden sentir-se afectats o implicats en els canvis. D'acord amb la Llei 12/2009 de 10 de juliol d'educació de Catalunya, el Consell Escolar de Catalunya és l'òrgan superior de consulta i participació dels sectors afectats per la programació general de l'ensenyament no universitari i ha de ser consultat preceptivament sobre els avantprojectes de llei i projectes de disposicions generals de l'àmbit educatiu que ha d'aprovar el Govern o el conseller o consellera titular del Departament. En aquest sentit, els canvis que la Proposta d'ordre de calendari introdueix han estat precipitats, sense permetre que el Consell Escolar de Catalunya pugui reflexionar, treballar, teixir consensos i complicitats entre els diversos sectors que intervenen en l'educació, i administrar els dissensos amb unes formes madures, cordials i exemplars, com sempre hem fet.
  - Per primera vegada a la història des que la Generalitat restaurada va assumir les competències educatives plenes, d'acord amb l'Estatut de Sau (1979), una qüestió tan delicada com és la discussió al voltant de l'ordre de calendari, no va ser enviada, com resulta preceptiu, al Consell, per ser debatuda en el si de la Comissió de Programació, sinó que tots els seus membres, com el conjunt de la ciutadania, vam ser informats mitjançant una roda de premsa conseller, al costat del president de la Generalitat, el passat 10 de febrer. Aquest fet ha generat un malestar entre el conjunt dels membres del Consell perquè és obvi que ha mostrat públicament que les opinions, consensos i dissensos que poguessin sorgir en el si del Consell poden resultar indiferents en una decisió presa unilateralment, i sense cap esforç previ de pacte amb cap dels agents educatius implicats. És la primera vegada que passa, i pot generar un perillós precedent més enllà de la qüestió estricta del calendari.
  - Els membres de la comunitat educativa volem fer un treball de fons, serè, amb calma, per tal de consolidar canvis i cercar, a través del diàleg, el màxim de consensos, per avançar vers l'educació equitativa d'infants i joves. És per aquest motiu que considerem imprescindible la retirada de l'avançament de l'inici de curs i de la introducció de la jornada intensiva en la nova ordre de calendari escolar, per tal

d'ajornar, almenys un curs, la seva possible aplicació en virtut del que s'exposa a continuació:

- Manca de previsió, diagnosi prèvia de la situació, aportació de dades per prendre decisions pel que fa a l'horari/calendari.
- Manca de diàleg, debat i construcció col·lectiva d'una proposta que podria ser altament equitativa.
- Improvisació i manca de concreció en les propostes de temps educatiu no lectiu de setembre.
- No es defineix el vincle entre la jornada lectiva i no lectiva.
- No es determina quin és el paper dels municipis en la concreció de propostes educatives del territori i el seu finançament.
- No es determina com es finançarà la jornada intensiva al setembre al llarg dels anys i qui se'n farà càrrec econòmicament.
- No s'ha presentat cap memòria econòmica que acompanyés l'ordre a fi de valorar l'impacte econòmic dels canvis proposats.
- No queda garantit que l'oferta educativa del mes de setembre sigui homologable a tots els centres del Servei d'Educació de Catalunya.
- Quant a la tasca del professorat, es redueix el temps per poder fer una bona preparació del curs escolar, especialment durant el curs 2022-2023, quan s'implanten els nous currículums.
- Organitzativament els centres hauran d'elaborar dos horaris (setembre i resta de curs) de professorat i alumnat.
- Caldrà pensar la utilització dels espais escolars compartits entre temps escolar i temps educatiu no lectiu.
- No s'ha concretat la responsabilitat de les direccions respecte als temps educatius no lectius.
- No s'ha debatut i avaluat el possible impacte de la proposta de canvi de tipus de jornada escolar durant el mes de setembre, quant a l'aprenentatge, l'alimentació i la salut de l'alumnat, així com els impactes negatius que pot ocasionar en la reproducció de desigualtats, a causa de la voluntarietat d'assistència a les activitats, diferències entre les propostes pedagògiques d'aquestes activitats, diferències segons la titularitat dels centres, entre altres.
- No s'han valorat les conseqüències que aquest canvi pot tenir en la dimensió comunitària dels centres educatius, com són el desplaçament de les AFA de la gestió dels serveis de menjador i de l'organització de les activitats extraescolars, i el probable acaparament per les empreses privades de lleure educatiu que optin

als contractes del Departament o a les contractacions de les direccions dels centres educatius.

- Després de dos cursos acadèmics afectats per la pandèmia, la comunitat educativa requereix un any de tranquil·litat i estabilitat. Els centres educatius han patit molt d'estrès pels canvis organitzatius durant el tancament de les escoles i grups, per la reorganització sobre la base dels grups bombolla i la readaptació a la nova normalitat, entre altres. Afegir canvis d'aquesta magnitud deixa la comunitat educativa, especialment els professionals i les famílies, en una situació molt complicada.
- No s'han tingut en compte ni debatut altres formes d'establir un avançament del calendari escolar sense necessitat d'introduir un canvi de jornada en totes les etapes educatives.
- No s'han justificat de cap manera la necessitat i urgència de l'aplicació dels canvis proposats a l'Ordre.
- D'altra banda, observem que la voluntat de l'Ordre és tornar a repetir aquelles errades ja existents a les anteriors, que ja vàrem esmenar i que encara no queden recollides en aquest esborrany. És difícil treballar sobre un esborrany d'Ordre que no atén ni que ha estat recollit a l'anterior dictamen, ni el que ja hi estava esmenat i aplicat. En aquest sentit, insistim en dos aspectes clau i de consens:
  - Entendre el temps d'esbarjo com a lectiu, a infantil i primària, però també a l'educació secundària.
  - Definir amb precisió i sense subjectivitats el temps de migdia saludable i saber-ne la franja horària o la forquilla horària sobre la qual es basa aquesta afirmació.

Per tot l'anterior, es considera que cal mantenir, en línies generals, l'Ordre del calendari vigent, amb la incorporació de les recomanacions del Dictamen 02/2021 i dedicar tot el curs 2022-2023 a buscar el màxim consens amb els diversos sectors que intervenen en l'educació i a negociar paral·lelament l'administració dels efectes sobre els canvis que poden donar-se en cas de l'avançament de l'inici de l'activitat lectiva i el possible canvi de la jornada escolar amb cadascun dels agents de la comunitat educativa.

En aquest sentit, es considera que la conseqüent moratòria d'un any dels canvis proposats és també la millor solució per posar pau a una comunitat educativa sorpresa i irritada per les formes de la conselleria i el que en el fons signifiquen en democràcia.

Altres aportacions

La Comissió de Programació ha valorat els següents antecedents legals, consideracions generals, propostes a l'articulat i recomanacions sense que s'hagi assolit el consens necessari.

Consideracions generals

1. Considerem que la proposta de calendari pel curs 2022/-23 ha estat feta sense el debat suficient amb la comunitat educativa, els agents socials i sindicals, les famílies i el món local, i amb poc temps perquè aquest Consell Escolar de Catalunya pugui analitzar la viabilitat de la proposta. Caldria introduir en la part expositiva de la norma les motivacions d'aquesta ordre així com també les conseqüències i canvis que comporta en l'organització del curs acadèmic i com es finançaran les accions que se'n deriven, com poden ser els costos per als municipis i el tracte en igualtat de condicions per a les famílies del Servei d'Educació de Catalunya. Per aquest motiu ens reafirmem a demanar una moratòria i poder treballar fins tenir un consens amb tota la comunitat educativa. Un canvi estructural del sistema educatiu, passa per intentar arribar a un consens.
2. Es considera que és important establir un diàleg amb el teixit empresarial per trobar alternatives al nou calendari escolar, especialment amb el sector del turisme, que ja alerta de la greu afectació que aquest canvi tindrà en les empreses del sector tenint en compte que fins ara el mes de setembre encara era temporada alta a Catalunya. En aquest sentit, es proposa una modificació del curs escolar que ajudi el sector a desestacionalitzar la temporada, reubicant els dies festius retallats a una altra època de l'any, tal com es fa en altres països europeus del nostre entorn.
3. Atès que l'acabament del curs escolar amb infants, que té lloc el 15 de juliol en moltes escoles bressol, coincideix amb l'inici de vacances dels professionals i per tant els equips no disposen de temps per a la preparació del nou curs escolar, es recomana que l'inici del curs escolar al primer cicle d'educació infantil tingui en compte uns dies de preparació abans de la incorporació dels infants a les escoles bressol.
4. Es considera important demanar que els cicles formatius comencin el 21 de setembre o no hi haurà tot l'alumnat matriculat. La Resolució de preinscripció indica que les vacants del segon període d'admissió als cicles de formació professional no es publicaran fins al 13 de setembre, la presentació de sol·licituds serà del 14 al 16 i fins al 21 de setembre no es publicarà la llista d'admesos. Després, encara caldrà tramitar reclamacions i formalitzar les matrícules. Per tant, els alumnes que no obtinguin plaça de formació professional al juliol difícilment podran començar abans del 28 de setembre.

Propostes a l'articulat

1. Es proposa modificar l'article 4.2 per a especificar que l'horari lectiu de l'alumnat inclou l'esbarjo, de manera que quedi redactat així:

4.2 L'horari escolar a l'educació infantil i primària s'ha de desenvolupar entre les 8.30 i les 18 hores. L'horari lectiu de l'alumnat comprèn 5 hores lectives

diàries que inclouen l'esbarjo, amb l'excepció de la compensació horària establerta a l'apartat 4.4 distribuïdes en dos períodes separats pel descans del migdia, i no pot acabar abans de les 16 hores. En cas que no hi hagi el consens necessari en el si del consell escolar del centre, l'horari marc a infantil i primària serà de 9 a 12.30 hores i de 15.00 a 16.30 hores.

Recomanacions

1. Amb relació al complement horari lectiu d'una hora diària per a tots els alumnes en centres públics fixat mitjançant la Resolució d'11 de juny de 2013 de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària que ordena l'organització del Suport Escolar Personalitzat en els centres d'educació infantil i primària, amb la finalitat de desenvolupar les habilitats que afavoreixen l'assoliment de les competències bàsiques, es plantegen les següents recomanacions:
  - 1.1 Que el Departament d'Educació avalui l'aplicació d'aquesta Resolució a partir de mostres i indicadors quantitius i qualitius.
  - 1.2 Que elabori un informe en el qual es detallin les raons per les quals se n'ha suprimit la referència en l'Ordre de calendari escolar a partir del curs 2020-2021, l'impacte que aquesta mesura té en l'alumnat i en els centres afectats pel que fa a disponibilitat de recursos i les mesures alternatives desenvolupades orientades a reforçar els projectes educatius dels centres amb una composició social desfavorida i garantir la dotació de recursos adequada per atendre les necessitats educatives específiques de l'alumnat.
  - 1.3 Que es mantingui en escoles rurals, en zones escolars rurals i en centres d'alta complexitat si no s'hi dediquen mesures alternatives.
2. Amb relació al model i l'organització del temps de la jornada escolar, es formulen aquestes recomanacions:
  - 2.1. Que el Departament d'Educació encarregui al CSASE que elabori un informe d'anàlisi dels efectes de la jornada escolar en la demanda dels centres públics, en la programació de l'oferta educativa i en les sol·licituds per part de les famílies, segons les actuacions previstes en el Pacte contra la Segregació, a fi d'evidenciar si el model de jornada té impacte en les desigualtats i en la qualitat, equitat i accessibilitat a les activitats extraescolars.
  - 2.2. Que implementi les mesures i actuacions previstes al Pacte contra la Segregació relacionades amb el temps de migdia, les activitats complementàries i les activitats extraescolars, d'acord amb el Document 2/2020 del CEC *El temps a l'educació*, per garantir l'accessibilitat econòmica a les activitats escolars de la tarda als centres educatius i l'atenció socioeducativa de l'alumnat socialment desfavorit i evitar la competència entre centres educatius a causa dels horaris escolars.
  - 2.3. Que faciliti als alumnes que necessiten transport, especialment a les zones rurals, el dinar al centre.

- 2.4. Que iniciï un debat sobre el desenvolupament d'activitats d'atenció educativa en els espais horaris no lectius del marc horari escolar.
  - 2.5. Que s'obri una reflexió específica sobre el descans i l'horari lectiu orientada a la modificació de la normativa d'ordenació curricular perquè l'esbarjo tingui consideració de temps lectiu també a la secundària.
  - 2.6. Que a partir de l'avaluació s'obri una reflexió específica sobre l'entrada als centres i les possibilitats que s'han portat a la pràctica com a conseqüència de la pandèmia i se'n valori la possibilitat de mantenir-les, tenint en compte el Document 2/2020 *El temps a l'educació* i el Document 1/2021 *Un nou present educatiu*.
3. Amb relació als instituts escola, a què fa referència l'article 6 del Projecte d'ordre, es formulen les següents recomanacions:
    - 3.1 Que el temps d'esbarjo a secundària hi sigui considerat lectiu, partint del model de centre com a projecte educatiu únic i continu, en coherència amb el tractament de l'esbarjo a primària i a fi d'evitar-hi una bretxa entre equips humans i projectes compartits, amb professionals afectats per normatives diferents.
    - 3.2 Que s'inclogui en el redactat d'aquest article, a l'apartat 5 o al 6, una definició del concepte "horari saludable" a partir del Document 2/2020 *El temps a l'educació*.
  4. Pel que fa a la jornada continuada, es plantegen dues recomanacions orientades al debat sobre la gestió del temps escolar als centres segons la diversitat territorial:
    - 4.1 Que el Departament d'Educació encarregui al CSASE una avaluació de la implementació de la jornada continuada a l'educació secundària obligatòria tenint en compte les avaluacions fetes fins ara sobre el tema.
    - 4.2 Que amplii i avaluï la mostra de centres del pla pilot de la jornada continuada a primària.

El Ple del Consell Escolar de Catalunya, reunit a Barcelona el 21 de març de 2022, ha estudiat totes les propostes, les elaborades per la Comissió de Programació i les que han rebut un suport majoritari del ple, i ha aprovat per 24 vots a favor, 18 vots en contra i 3 abstencions aquest Dictamen.

El secretari

Jordi Rodon Cuixart